

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

**A végrehajtás polgári perben történő felfüggesztésének egyes esetei
- avagy a Vht. 49. § (2) bekezdésének alkalmazási köre**

Szerző:

dr. Folmeg Mónika

2014. április 28.

A végrehajtás alapvető célja, hogy a végrehajtást kérő mielőbb hozzájusson a jogerős, végrehajtható határozaton alapuló követeléséhez vagy a kötelezett mielőbb teljesítse a meghatározott cselekményt, ezért a végrehajtást addig kell folytatni, amíg az említett célok elérésére nem kerül sor. Kialakulhatnak azonban olyan helyzetek, és történhetnek olyan események, amelyek befolyásolják a végrehajtás menetét, illetve kétségessé tehetik a végrehajtás további foganatosításának jogalapját. Egyes esetekben ezért indokolt lehet a körülmények tisztázásáig a végrehajtás felfüggesztése, vagyis az eljárás megakasztása.

Ehelyütt nem kívánok részletesen kitérni a végrehajtást kérő illetve az adós kérelmére történő, a Vht. 48. § (1) és (3) bekezdésében szabályozott felfüggesztésre, hanem csupán a Vht. 49.§ (2) bekezdése alapján a már elrendelt és foganatosított végrehajtás Pp. vagy más törvény által lehetővé tett, a perben eljáró bíróság hatáskörébe tartozó felfüggesztését elemzem.

Ha a végrehajtást már elrendelték és az folyamatban van, úgy a Vht. 49.§ (2) bekezdése alapján a *végrehajtás felfüggesztéséről*, míg ha a határozat végrehajtásának elrendelésére még nem került sor, akkor a Pp. egyes rendelkezései alapján a *végrehajthatóság felfüggesztéséről* dönthet a perbíróság.¹

1. Az ún. „előzetes kérdés” miatti felfüggesztés

Gyakran előfordul, hogy a felek (főként az adósok) a végrehajtási nemperes eljárásban kérik a felfüggesztést a végrehajtást foganatosító bíróságtól arra való hivatkozással, hogy a végrehajtás alapját érintően polgári per van folyamatban. Számos esetben az adós arra hivatkozik, hogy a végrehajtás alapjául szolgáló szerződés érvénytelensége iránt pert indított, és a szerződés érvénytelensége olyan előzetes kérdés, melynek elbírálásától függ a végrehajtás jogalapja, erre tekintettel a Pp. 152.§ (2) bekezdése alapján² a végrehajtás felfüggesztésének van helye.

¹ Dr. Balogh Olga-Császti Ferenc-Dr. B. Korek Ilona-Dr. Juhász Edit: A megújult bírósági végrehajtás, Budapest, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., 2006, 186. o.

² A Pp. 152. § (2) bekezdése szerint a bíróság a tárgyalást felfüggesztheti, ha a per eldöntése olyan előzetes kérdés elbírálásától függ, amelynek tárgyában más polgári per vagy a bíróság hatáskörébe tartozó más polgári eljárás már van

Hangsúlyozandó, hogy ez esetben nincs helye a végrehajtási nemperes eljárásban a felfüggesztésről való döntésnek, mert a Vht. 49. § (2) bekezdése alapján csak a végrehajtást érintő, vagy az annak alapját képező igényt érintő perben eljáró bíróság függesztheti fel a végrehajtást.

A Pp. 152.§ (2) bekezdése szerinti felfüggesztés pedig a Vht. 9.§-ában foglalt utaló szabály alapján a nemperes eljárásokban a bírói gyakorlat szerint legfeljebb csak a végrehajtási kérelem felőli döntés meghozataláig alkalmazható, és csak a végrehajtás elrendelése iránti eljárás felfüggesztésére adhat alapot. A végrehajtás elrendelését követően ezen a jogalapon már nincs lehetőség az elrendelt végrehajtás felfüggesztésére, mivel a végrehajtási nemperes eljárás a végrehajtható okirat kiállításával befejeződik.³A végrehajtás elrendelésével az önálló bírósági végrehajtó előtt folytatódik a végrehajtás foganatosítási szakasza, melynek felfüggesztésére vonatkozó szabályok a Vht. 48.§ és 49.§-aiban találhatók.

Amennyiben az adós a szerződés érvénytelensége iránt indított per miatt a végrehajtás felfüggesztését szeretné elérni, úgy pert kell indítania a végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránt, és ebben a perben kérheti a *perbíróstól* a végrehajtás felfüggesztését, illetve a per tárgyalásának felfüggesztését a szerződés érvénytelenségének tárgyában, mint előzetes kérdés elbírálásáig. Ha a szerződés érvénytelenségének okán indít végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti pert az adós, abban az esetben szintén a perbíróság jogosult a végrehajtás felfüggesztésére, és elsődlegesen abban a kérdésben kell állást foglalnia, hogy az adott szerződés érvénytelen-e vagy sem, és ennek függvényében dönthet a végrehajtás megszüntetéséről vagy korlátozásáról.

A szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti per már csak azért sem szolgálhat a végrehajtás felfüggesztésének alapjául, mivel az bármilyen eredménnyel - akár az adós pernyertességével - zárul, nincs közvetlen kihatással a végrehajtási eljárásra. Az esetleges érvénytelenség jogkövetkezményeit csak a végrehajtás megszüntetése iránti perben lehet levonni oly módon, hogy az a végrehajtásra is kihatással legyen, ilyenkor azonban nem a végrehajtást foganatosító bíróság, hanem a perbíróság rendelkezhet a végrehajtás felfüggesztéséről.

folyamatban.

³ Lásd: A bírósági végrehajtási ügyvitelről és pénzkezelésről szóló 1/2002. (I.17.) IM rendelet (Vüsz) 10.§

Előfordul, hogy az adósok arra tekintettel kérik a végrehajtás felfüggesztését, hogy egyeztetést folytatnak a végrehajtást kérővel és esély van a felek megegyezésére. Az a körülmény azonban, hogy a felek között esetlegesen egyeztetés folyik, nem tekinthető a végrehajtás szempontjából olyan előzetesen eldöntendő kérdésnek, amely alapján a végrehajtás felfüggesztését el lehetne rendelni.

2. A végrehajtás felfüggesztése igazolási kérelem előterjesztése miatt

A polgári perrendtartás lehetőséget ad a mulasztás következményeinek igazolási kérelemmel történő elhárítására, ha a fél vagy képviselője valamely határnapon önhibáján kívül nem jelent meg, vagy valamely határidőt önhibáján kívül elmulasztott. Az igazolási kérelem előterjesztésének sem a per folytatására, sem a végrehajtásra nincs halasztó hatálya, ha azonban az igazolási kérelem sikeresnek mutatkozik, a bíróság akár hivatalból is elrendelheti az eljárásnak vagy az esetlegesen már meghozott határozat végrehajtásának a felfüggesztését.⁴

E szabályozás indoka, hogy ha a bíróság az igazolási kérelemnek helyt ad, akkor a Pp. előírásai szerint a mulasztó fél által pótoltt cselekményt úgy kell tekinteni, mintha azt az elmulasztott határidőn belül teljesítette volna, a tárgyalást pedig a szükségeshez képest meg kell ismételni. Ilyenkor az új tárgyalás eredményéhez képest határozni kell az elmulasztott tárgyalás alapján hozott határozat hatályban tartása illetve teljes vagy részbeni hatályon kívül helyezése tárgyában is. Ennél fogva az igazolási kérelem folytán tartott tárgyaláson elképzelhető, hogy a korábbival ellentétes vagy részben ellentétes illetve attól eltérő döntés születik, így indokolt lehet a korábbi határozat végrehajthatóságának a felfüggesztése.⁵

Amennyiben a bíróság az igazolási kérelemre tekintettel az eljárást vagy a végrehajtást felfüggesztette, ez ellen a határozat ellen nincs helye külön fellebbezésnek, és az ügyet befejező határozat elleni fellebbezésben is csak akkor lehet megtámadni, ha olyan igazolási kérelemnek

⁴ Pp. 108.§

⁵ Pp. 109.§ (4) bekezdés

adott helyt a bíróság, vagy olyan igazolási kérelem alapján rendelte el az eljárás vagy a végrehajtás felfüggesztését, amelyet egyébként a törvény szerint érdemi vizsgálat nélkül el kellett volna utasítania.⁶

3. Kézbesítési vélelem megdöntése iránti kérelemre tekintettel történő felfüggesztés

A fent ismertetett szabályokhoz hasonló szabályokat tartalmaz a Pp. a kézbesítési vélelem megdöntése iránti kérelem előterjesztése kapcsán is.⁷ A címzett kézbesítési vélelem megdöntése iránti kérelmet terjeszthet elő a vélelem beálltától való tudomásszerzéstől számított 15 napon belül annál a bíróságnál, amelynek eljárásában a kézbesítés történt. Kérelmében előadhatja, hogy önhibáján kívül nem vette át a hivatalos iratot azért, mert az irat kézbesítése a hivatalos iratok kézbesítésére vonatkozó jogszabályok megsértésével történt, vagy más okból nem volt szabályszerű, illetve hogy bármely más okból nem volt módja az irat átvételére.⁸

A kézbesítési vélelem megdöntése iránti kérelemnek sem az eljárás folytatására, sem a végrehajtásra nincs halasztó hatálya, ha azonban a kérelemben foglalt tények, körülmények fennállása valószínűnek látszik, a bíróság kérelemre - akár az ellenfél meghallgatása nélkül is - elrendelheti az eljárás vagy az eljárás során esetlegesen meghozott határozat végrehajtásának felfüggesztését. A végrehajtás felfüggesztésének indoka ilyen esetben is hasonló, mint az igazolási kérelem sikeressége esetén.

Ha a kézbesítési vélelem a kézbesítés szabálytalansága miatt megdőlt, úgy a vélelmezett kézbesítéshez fűződő jogkövetkezmények hatálytalannak tekintendők és a kézbesítést, illetve az időközben már megtett intézkedéseket, perbeli cselekményeket - a fél kérelme szerint - a szükséges mértékben meg kell ismételni. Amennyiben a kézbesítési vélelem megdöntésére amiatt kerül sor, hogy a címzett önhibáján kívül nem szerzett tudomást a kézbesítésről, ennek az a következménye, hogy a kézbesítést meg kell ismételni. Ez ugyancsak kihatással lehet az eljárás

⁶ Pp. 110.§ (1) bekezdés

⁷ Pp. 99.§ (2) bekezdés.

⁸ Pp. 99/A.§ (3) bekezdése

további folytatására, hiszen a szabályszerű kézbesítéssel megnyílhat a fél számára a jogorvoslati határidő.

Fontos kiemelni, hogy kézbesítési vélelem eleve csak szabályszerűen kézbesített küldeményekhez kapcsolódhat, amennyiben ez nem volt szabályszerű, úgy a vélelem megdöntése nélkül is meg kell ismételni a kézbesítést.⁹

4. A határozat kiegészítése iránti kérelemre tekintettel történő felfüggesztés

A jogirodalomban uralkodó nézet szerint a határozat kiegészítése iránti kérelem is perorvoslatnak minősül, egy vegyes jellegű perorvoslat.¹⁰ A határozat kiegészítése iránti kérelemnek nincs halasztó hatálya sem a fellebbezésre, sem a végrehajtásra, azaz a fellebbezési határidőt nem hosszabbítja meg, illetve nem akadályozza a végrehajtás elrendelését és lefolytatását sem.

A Pp. külön-külön szabályozza az ítélet illetve a végzés kiegészítésére irányuló kérelmet. Az ítélet kiegészítését annak közlésétől számított 15 napon belül kérheti bármelyik fél, ha a bíróság valamely kérdésben, amelyben egyébként a törvény szerint határoznia kellett volna nem döntött, így akár a kereseti kérelem, vagy ellenkérelem valamely része felől vagy akár fő- illetve mellékkötelezettség tekintetében vagy a perköltség viseléséről nem határozott, továbbá akkor is, ha ugyan helye lett volna, de nem rendelkezett az ítélet előzetes végrehajthatóságáról. A bíróság hivatalból is elrendelheti az ítélet kiegészítését.

Miután a kiegészítés iránti kérelem előterjesztésének az ítélet elleni fellebbezési határidő folyására nincs hatása, azt nem hosszabbítja meg, és nem akadályozza meg az ítélet végrehajtását sem, a bíróság a kiegészítés iránti kérelem elintézéséig az ítélet végrehajtását hivatalból is felfüggesztheti.¹¹ A kiegészítésre irányuló kérelemnek való helyt adás esetén a bíróság kiegészítő ítéletet hoz, ha pedig az ítélet kiegészítése iránti kérelemnek nem ad helyt, azt végzéssel

⁹ Németh János - Kiss Daisy (szerk.): A polgári perrendtartás magyarázata 1. kötet, Budapest, Complex Kiadó Jogi és Üzleti Tartalomszolgáltató Kft., 2007., 637. o.

¹⁰ A vegyes jellegű perorvoslat mind a jogerős, mind a nem jogerős határozatokkal szemben igénybe vehető. (Dr. Kengyel Miklós: A magyar polgári eljárásjog, Budapest, Osiris Kiadó, 2003., 340.o.)

¹¹ Pp. 225.§ (5) bekezdés

elutasítja. A végzések kiegészítése iránt benyújtott kérelem¹² elintézésének szabályai hasonlóak, azzal az eltéréssel, hogy mindig végzéssel határoz a bíróság, így a kérelemnek való helyt adás esetén is kiegészítő végzést hoz, illetve a felek meghallgatása mellőzhető.

5. A végrehajtás felfüggesztése a fellebbezési eljárásban

A fellebbezés, mint rendes perorvoslat¹³ folytán indult másodfokú eljárásban az ítélet ellen irányuló fellebbezés esetén a tanács elnöke az iratok felterjesztését követően dönt végrehajtás felfüggesztése tárgyában, ha az ítéletet az elsőfokú bíróság a törvény ellenére nyilvánította előzetesen végrehajthatónak.¹⁴ A Pp. külön nevesíti, hogy melyek azok az ítéletek, amelyeket fellebbezésre tekintet nélkül végrehajthatónak kell nyilvánítani az elsőfokú bíróságnak, és minden esetben ki is kell mondania a határozatában az előzetes végrehajthatóságot. Így kötelező az előzetes végrehajthatóság kimondása, és nincs lehetőség mérlegelésre a tartásdíjban, járadékban és más hasonló célú időszakos szolgáltatásban marasztaló ítélet esetén.¹⁵

A Pp. 231.§ további eseteiben¹⁶ viszont már mérlegelheti a bíróság, hogy előzetesen végrehajthatónak nyilvánítja-e az ítéletet, és mellőzheti azt, ha aránytalanul nagyobb terhet jelent az alperesre nézve az előzetes végrehajthatóság kimondása, mint annak mellőzése a felperesre nézve. Az alperesnek egyébként még a tárgyalás berekesztése előtt kell az erre irányuló kérelmét előterjesztenie, és a bíróság a körülményekhez képest akár részben is végrehajthatónak nyilváníthatja az ítéletet. A tartásdíjnál a már lejárt részletek tekintetében kivételesen indokolt esetben mellőzheti a bíróság az előzetesen végrehajthatónak nyilvánítást.

A másodfokú bíróság tehát még a fellebbezési tárgyalás kitűzése előtt dönthet a végrehajtás felfüggesztéséről, ha az ítéletet az elsőfokú bíróság a törvény ellenére nyilvánította előzetesen végrehajthatónak. Más a helyzet akkor, ha a másodfokú bíróság az ügyben már tárgyalást

¹² Például a pénzbírságot kiszabó végzés végrehajtása felfüggeszthető, ha kiegészítése iránti kérelmet terjesztenek elő.

¹³ A még nem jogerős határozatokkal szembeni perorvoslat, melynek a végrehajtásra halasztó hatálya van. (Dr. Kengyel Miklós: A magyar polgári eljárásjog, Budapest, Osiris Kiadó, 2003. 340-341.o.)

¹⁴ Pp. 240.§ (1)-(2) bekezdés

¹⁵ Pp. 231. § a) pontja

¹⁶ Pp. 231. § c)-f) pontjai

tartott és a fellebbezési tárgyalás elhalasztására kerül sor, ilyen esetben a másodfokú bíróság az érdekelt fél kérelmére a per összes adatainak a mérlegelésével a bármely alapon előzetesen végrehajthatónak nyilvánított ítélet végrehajtását egészen vagy részben felfüggesztheti.¹⁷ Az előzetesen végrehajthatónak nyilvánított ítélet végrehajtásának nem akadálya, ha az ítélet elleni fellebbezés az előzetes végrehajthatóvá nyilvánítást is érinti.¹⁸

A jogalkotó a lánctartozások csökkentése, a ki nem fizetett alvállalkozók részére az igényérvényesítés megkönnyítése, és a bírósági eljárások gyorsítása céljából 2013. szeptember 1. napjától kezdődően bevezetett a Pp-be egy új típusú peres eljárást,¹⁹ a Teljesítésigazolási Szakértői Szerv²⁰ szakvéleményére alapított, tervezési, építési, kivitelezési szerződés teljesítéséből eredő díjkövetelés érvényesítése iránt indított pereket. A szakértői szerv a fél kérelmére szakértői véleményt ad tervezési, kivitelezési, építési szerződések teljesítéséből eredően abban az esetben, ha a teljesítésigazolás kiadására nem került sor, annak kiadása vitás, vagy ugyan kiadásra került a teljesítésigazolás, de annak alapján kifizetés nem történt.

A perben hozott ítéletet fellebbezésre tekintet nélkül végrehajthatónak kell nyilvánítani a tervezési, építési, kivitelezési szerződés teljesítéséből eredő, négyszázmillió forintot meg nem haladó díjkövetelés megfizetésére kötelező részében, feltéve, hogy a Teljesítésigazolási Szakértői Szerv szakvéleményében meghatározott összeget, mint pénzbeli marasztalást ez az összeg tartalmazza.²¹

6. A perújítás mint rendkívüli perorvoslati eljárás során történő felfüggesztés

A végrehajtás felfüggesztésére a rendkívüli perorvoslatok²² folytán indult eljárásokban, a perújítás és a felülvizsgálati eljárás folyamán is sor kerülhet. Perújításnak a jogerős ítélet ellen, vagy bíróság által jóváhagyott egyezség ellen van helye. A perújítás iránti kérelmet az első fokon

¹⁷ Pp. 256.§ (1) bekezdés 1. fordulat

¹⁸ BH1998.536. számú eseti döntés

¹⁹ 2013. évi XXXIV. tv. 13.§ (1) bekezdés

²⁰ 2013. július 1. napjával kezdődően a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara mellett felállításra került a Teljesítésigazolási Szakértői Szerv.

²¹ Pp. 386/T.§

²² Kengyel, 2003., 340.o.

eljárás bírósághoz kell benyújtani, amely hivatalból vizsgálja a perújítás előfeltételeinek fennállását és mindenekelőtt afelől kell döntenie, hogy a törvény alapján megengedhető-e a perújítás. A perújításnak a végrehajtásra nincs halasztó hatálya, azonban, ha a bíróság megengedhetőnek találja a perújítást, és annak sikere várható,²³ úgy célszerű, ha a megengedhetőség kérdésében való döntést követően rendelkezik a jogerős ítélet végrehajtásának felfüggesztéséről is, annak érdekében, hogy a végrehajtás elrendelése vagy foganatosítása ne okozzon olyan érdeksérelmet az adósnak, melyet később már nem, vagy csak nagyon nehezen lehet helyreállítani. A perújítás megengedése esetén ugyanis a kérelem korlátai között a pert újra kell tárgyalni, és ennek eredményeként a korábbi ítéletet a bíróság hatályában fenntartja, illetve részben vagy egészben hatályon kívül helyezi, és a jogszabályoknak megfelelő új határozatot hoz. A korábitól eltérő ítélet is születhet tehát a perújítás folyamán, és ez eredményezheti akár a végrehajtás megszüntetését, a végrehajtási jog törlését is.²⁴

7. A felülvizsgálati eljárásban történő felfüggesztés

A jogerős ítélet vagy az ügy érdemében hozott jogerős végzéssel szemben rendkívüli perorvoslatként - azok közlésétől számított 60 napon belül - felülvizsgálati kérelmet lehet előterjeszteni az első fokú határozatot hozó bíróságnál. A felülvizsgálati kérelemnek a jogerős határozatok végrehajtására szintén nincs halasztó hatálya, de a felülvizsgálati eljárásban is helye lehet a végrehajtás felfüggesztésének.

Felülvizsgálati ügyekben a Kúria kérelemre kivételesen felfüggesztheti a felülvizsgálati kérelemmel támadott határozat végrehajtását.²⁵ A felfüggesztés körében való mérlegelés során ilyenkor is különösen arra kell figyelemmel lenni, hogy az eredeti állapot helyreállítható lesz-e a végrehajtást követően, illetve hogy nem okoz-e súlyosabb hátrányt, ha a végrehajtás elmarad, mint amekkorát a végrehajtás felfüggesztésének az elmaradása okozhat.

²³ Önmagában a perújítás előterjesztésének nincs halasztó hatálya a végrehajtásra. A perújítási eljárásban a végrehajtás felfüggesztésének feltétele, hogy sikeresnek mutakozzék a perújítás, vagyis a rendelkezésre álló adatok valószínűsítik, hogy a perújítási kérelem nem lesz eredménytelen. (BDT2000.258)

²⁴ Vö.: Vht. 56.§ (1) bekezdés

²⁵ A Legfelsőbb Bíróság a BH1996.504. szám alatt közzétett döntésében kimondta, hogy a munkaügyi bíróság a jogerős ítélet végrehajtását nem függesztheti fel abból az okból, hogy a fél felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Legfelsőbb Bírósághoz, mert ez Pp-nek a Vht-hoz képest speciális rendelkezése, és mint ilyen, a Legfelsőbb Bíróság hatáskörébe tartozik a felfüggesztésről való döntés, a Vht. 48.§ alapján ilyenkor a végrehajtás nem függeszthető fel.

8. A végrehajtás felfüggesztése a végrehajtási perekben

A végrehajtási perek²⁶ közül a végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránti perben, az igényperben, továbbá a zálogjogosultnak a végrehajtási eljárásba történő bekapcsolódása engedélyezése iránti perben van lehetőség a Pp. szerint egy már elrendelt, folyamatban lévő végrehajtás felfüggesztésére. A bíróság az eset összes körülményeinek mérlegelésével dönt a felfüggesztésről.

A végrehajtási eljárás „viszonylag elkülönült nemperes eljárás”²⁷ ezért az adósnak, ha az ellene folyamatban lévő végrehajtást sérelmesnek tartja, elsősorban a végrehajtási eljárás keretében kell kérnie a végrehajtás megszüntetését illetve korlátozását.²⁸ Amennyiben a végrehajtás nem bírósági határozat, hanem más szerv határozatán alapul, úgy az adott szerv határozatának bírósági felülvizsgálata folytán hozott határozat alapján lehet korlátozni vagy megszüntetni a végrehajtást.²⁹

8.1. A végrehajtás felfüggesztése a végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti perekben

Amennyiben a végrehajtási nemperes eljárásban nincs lehetőség az adós hivatkozásaira alapítottna a végrehajtás megszüntetésére, akkor az adós pert indíthat a végrehajtást kérő ellen a végrehajtás megszüntetése vagy a végrehajtás korlátozása iránt. A perben elsődlegesen azt kell az adósnak bizonyítania, hogy a végrehajtási eljárásban nem volt lehetőség a végrehajtás megszüntetésére vagy korlátozására, mert ugyan okirattal valószínűsítette, hogy a végrehajtandó követelést már részben vagy egészben teljesítette, ám ezt a végrehajtást kérő nem ismerte el.³⁰

²⁶ Polgári perrendtartás XXV. fejezet.

²⁷ Dr. Kiss Daisy - Dr. Rónay Zoltán- Dr. Sántha Ágnes- Dr. Szabó Péter: Különleges perek, Budapest, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., 2006., 317. o.

²⁸ Vö.: Vht. 41. § és Vht. 56.§

²⁹ Dr. Németh János - Dr. Kiss Daisy (szerk.): A polgári perrendtartás magyarázata 2., Budapest, Complex Kiadó Jogi és Üzleti Tartalomszolgáltató Kft., 2007., 2185. o.

³⁰ Dr. Petrik Ferenc: Polgári eljárásjog. Kommentár a gyakorlat számára II., Budapest, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., 2013., 581. o.

A végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti per kétféle lehet attól függően, hogy korábban a végrehajtandó követelést érdemben elbírálta-e a bíróság vagy sem. Abban az esetben, ha a végrehajtandó követelésről korábban már érdemi döntés született, és az erről szóló határozat alapján végrehajtási lapot állított ki a bíróság, vagy azzal egy tekintet alá eső végrehajtható okirattal rendelte el a végrehajtást, akkor csak szűkebb körben van helye a végrehajtás megszüntetési vagy korlátozási pernek, a követelés érdemben már nem tehető vitássá. Akkor lehet megindítani a végrehajtás megszüntetési vagy korlátozási pert, ha a perben közölni kívánt tény olyan időben történt, hogy az már nem volt közölhető a végrehajtható okirat kiállításának alapjául szolgáló határozat meghozatalát megelőző eljárásban vagy a végrehajtható okirat alapjául szolgáló egyezségkötés után következett be.

Amennyiben a végrehajtás közjegyző vagy bíróság által végrehajtási záradékkal ellátott okirattal, vagy azzal egy tekintet alá eső okirattal indult, vagyis a végrehajtás alapjául szolgáló követelést érdemben még nem bírálták el, úgy tágabb körben van lehetőség a végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti per megindítására. Az adós ilyenkor vitathatja a követelés jogalapját, illetve bármely más kérdést vitássá tehet a perben. Hivatkozhat arra, hogy időközben már egészben vagy részben teljesítette a követelést, vagy a kötelezettsége tartalmában, illetve a teljesítés időpontjában módosult, mert a végrehajtást kérő halasztást adott a teljesítésre, vagy a tartozás egy részét elengedte, továbbá beszámítással is élhet a végrehajtandó követeléssel szemben. Fontos megjegyezni, hogy a végrehajtható határozattal vagy egyezséggel megállapított követelésbe csak ugyanilyen, vagy közokiratba foglalt követelést lehet beszámítani, vagyis nem elegendő az adósnak arra hivatkozni, hogy neki is követelése áll fenn a végrehajtást kérővel szemben.

Halasztásra való hivatkozás esetén pedig akkor lehet eredményes a végrehajtás megszüntetése iránti per, ha a halasztást az adós a végrehajtás elrendelése előtt kapta, ha ugyanis a végrehajtási eljárás során adott halasztást a végrehajtást kérő, akkor a végrehajtás szünetel.³¹ A végrehajtás megszüntetése iránti per megindulhat azon az alapon is, hogy a végrehajtási jog

³¹ Vht. 52.§ f) pont.

elévült, ilyen esetben elévülésre hivatkozással a szünetelés alatt is sor kerülhet a per megindítására.

A végrehajtási záradékkal vagy azzal egy tekintet alá eső okirattal indult végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti perben a bíróság érdemben vizsgálja a követelés fennállását. Hivatkozhat a felperes arra, hogy halasztást kapott a végrehajtást kérőtől és annak időtartama még nem járt le, arra, hogy a követelés részben vagy egészben időközben megszűnt, de hivatkozhat arra is, hogy követelés létre sem jött, és alapíthatja a pert beszámításra is. Ez utóbbi esetben - mivel a bíróság érdemben még nem döntötte el az igényt-, nem csupán végrehajtható határozattal vagy egyezséggel megállapított követelést vagy közokiratba foglalt követelést lehet beszámítani. A végrehajtás megszüntetési és korlátozási perben a perbíróság az eset összes körülményeit mérlegelve a végrehajtást felfüggesztheti.

8.2. A zálogjogosult által bekapcsolódás iránt indított perben történő felfüggesztés

Amennyiben a bíróság a zálogjogosult bekapcsolódás engedélyezése iránti kérelmét elutasította, mert a nemperes eljárásban a végrehajtást kérő vagy az adós a zálogjoggal biztosított követelés jogalapját vagy összecszerúségét, önálló zálogjog esetén pedig a jogalapot és összecszerúséget vitatta, és állítását valószínűsítette, a zálogjogosult pert indíthat a jogalapot vagy összecszerúséget vitató adós vagy végrehajtást kérő mint alperes ellen a bekapcsolódás engedélyezése iránt.

A már említettek szerint amennyiben 8 munkanapon belül az elutasító végzés kézhezvételét követően igazolja a végrehajtási eljárásba történő bekapcsolódás engedélyezése iránti per megindítását, úgy a végrehajtás nemperes eljárásban történt felfüggesztésének a hatálya kihat a perre is, annak jogerős elbírálásáig. Ha a 8 munkanapos határidőn belül a perindítást vagy annak igazolását elmulasztotta, úgy a nemperes eljárásban a végrehajtást foganatosító bíróság a felfüggesztést megszünteti, és később már csak a perben eljáró bíróság felfüggesztheti fel a végrehajtást a kereset jogerős elbírálásáig.

8.3. A végrehajtási igényperben történő felfüggesztés

A végrehajtó az adós birtokában, őrizetében lévő vagy más olyan ingóságot foglalhat le, amelyről valószínűsíthető, hogy az adós tulajdonában van. Nem lehet azonban lefoglalni az adós őrizetében lévő ingóságot akkor, ha a rajta lévő jelből vagy egyéb más körülményből különösebb bizonyítás lefolytatása nélkül kétségtelenül megállapítható, hogy az adott ingóság nincs az adós tulajdonában. Ebből fakadóan, ha a foglaláskor egy vagyontárgyról kétséget kizáróan nem lehet megállapítani, hogy az nem az adós tulajdona, azt pusztán a birtoklás ténye alapján lefoglalhatja a végrehajtó³²

A végrehajtási igényper megindíthatja az igénylő, azaz a lefoglalt vagyontárgy tulajdonosa vagy az, akinek olyan joga van a lefoglalt vagyontárgyon, amely a végrehajtás során történő értékesítésnek akadálya (pl. használati jog, haszonélvezeti jog, bérleti jog) továbbá bizonyos feltételek fennállása esetén az adós illetve az adós házastársa is.³³ Az igényper célja a végrehajtási eljárásban bekövetkezett jogsérelem minél gyorsabban történő orvoslása, erre tekintettel a bíróság az igényperben soron kívül jár el, és amennyiben a felperesnek a tulajdonjogát illetve más olyan jogát, ami a végrehajtás során az értékesítés akadályát képezi, sikerül bizonyítania, úgy a lefoglalt ingóságot feloldja a foglalás alól.

Az igényper lehet halasztó hatályú, vagy nem halasztó hatályú. Ha az igényper nem halasztó hatályú, úgy a felperes igénylő kockáztatja, hogy időközben esetlegesen sor kerül a lefoglalt vagyontárgy értékesítésére, az abból befolyt vételár végrehajtás kérő részére történő kifizetésére. Ezáltal meghiúsulhat az igénylő kielégítése, mivel a részére sem a meghatározott vagyontárgyat, sem annak vételárát a későbbiek során kiadni nem lehet.

³² A jogirodalomban van olyan álláspont, amely a végrehajtási igényper per formájában szabályozott végrehajtási jogorvoslatnak tekinti. (Polgári perjog, Különös rész, 2004., 256. o.) Más álláspont szerint az igényper a tulajdonjog védelmének egyik eszköze, így lényegében tulajdoni per. (Petrik, 2013., 584.o.)

³³ A házastárs, akinek a közös vagyomból rá eső hányad erejéig áll csupán fenn a felelőssége a házastársa tartozásáért igényper indíthat a lefoglalt különvagyona feloldása iránt, továbbá ha a házastárs nem adóstárs, és a különvagyont valamint a házastársi vagyonszösséghez tartozó vagyontárgyat foglaltak le, úgy szintén igényperben kérheti a közös vagyomból rá eső hányad erejéig a vagyontárgy foglalás alóli feloldását, illetve a különvagyónának foglalás alóli feloldását (Pp. 379.§ (1) bekezdés. 371. § (2) bekezdés). Ha az adós felelőssége a követelés kielégítéséért csak meghatározott vagyontárgyakkal áll fenn és a végrehajtás során egyéb vagyontárgyait is lefoglalták, ez esetben felperesként az adós is indíthat végrehajtási igényper, ilyen eset pl. ha örökösként az adós csak a hagyatéka meghatározott tárgyaival és azok hasznaival felel a követelés kielégítéséért. (Gáspárdy, 2004., 257. o.)

A bíróság az igényperben felfüggesztheti a végrehajtást, ilyen esetben azonban a halasztó hatályú igényperben beálló „felfüggesztéssel” szemben nem a per jogerős befejezéséig tart a felfüggesztés, hanem addig, amíg annak megszüntetéséről a bíróság nem rendelkezik.

Abban az esetben tehát, ha a „végrehajtás sorsát érintő” kérdésekben polgári per van folyamatban, úgy a perbíróságnak van hatásköre dönteni a végrehajtás felfüggesztéséről és a felfüggesztés történhet hivatalból vagy kérelemre is.³⁴

9. A végrehajtás felfüggesztése a bírósági végrehajtás útján végrehajtandó egyéb határozatok esetében

9.1. Felfüggesztés a választottbírósági ítélet érvénytelensége iránti perben

Amennyiben a felek jogvitájában választottbíróság járt el, úgy az ítélete ellen fellebbezésnek nincs helye, hanem a választottbírósági ítélet érvénytelenítését lehet kérni a bíróságtól, az ítélet kézbesítését követő 60 napon belül benyújtott keresettel.³⁵ Ha az ítélet érvénytelenítése iránt per indul, az önmagában nem akadály a választottbírósági ítélet végrehajtásának, a bíróság azonban a végrehajtást a fél kérelmére felfüggesztheti. Amint azt a Legfelsőbb Bíróság az EBH2000.237. számú eseti döntésében is kifejtette, a választottbíráskodásról szóló törvény nem rendelkezik arról, hogy a választottbírósági ítélet végrehajtását az érvénytelenítés iránti perben a bíróság milyen körülmények esetén függesztheti fel. Nem határozza meg, hogy melyek azok a szempontok, amelyeket a felfüggesztésről való döntése során a bíróságnak mérlegelnie kell. Abból kiindulva azonban, hogy a választottbírósági ítélet hatálya ugyanaz, mint a jogerős bírósági ítéleté,³⁶ annak végrehajtására is a bírósági végrehajtásról szóló törvény az irányadó, így a Vht. 48.§ alapján kerülhet sor az adós kérelmére a végrehajtás felfüggesztésére, és e körben annak vizsgálatára, hogy fennforognak-e olyan kivételes, különös méltánylást érdemlő körülmények, amelyek nyomatékosan indokolják a végrehajtás felfüggesztését.³⁷

³⁴ Németh-Kiss (szerk.), 2002., 747. o.

³⁵ A választottbíráskodásról szóló 1994. évi LXXI. tv. (a továbbiakban: Vbt.) 54.§, 55.§ (1) bekezdés

³⁶ Vbt. 58. §

³⁷ EBH2001.554. számú eseti döntés hasonló megállapítást tartalmaz, továbbá rögzíti azt is, hogy az érvénytelenítési per felperese által előadott azon körülmény, miszerint nehéz anyagi helyzetben van, önmagában nem elegendő a választott

Amennyiben az érvénytelenítés iránti per felperese a törvény szerinti érvénytelenítési okok közül egyet sem jelöl meg a keresetében, úgy nem állapítható meg kétséget kizáróan, hogy a keresete eredményre vezethet, így az sem, hogy a végrehajtás felfüggesztésének elmaradása aránytalan sérelemmel járna-e számára. Ezért az érvénytelenítés iránti perben a bíróság adatok hiányában nem függesztheti fel a végrehajtást, az erre irányuló kérelmet el kell utasítania.³⁸

9.2. Felfüggesztés birtokperben

Birtokháborítás esetén, akit birtokától megfosztanak, vagy a birtoklásban megzavarnak, egy éven belül a jegyzőtől kérheti az eredeti birtokállapot helyreállítását vagy a zavarás megszüntetését. A jegyző határozatával szemben nincs helye államigazgatási úton jogorvoslatnak, a jegyző birtoklás kérdésében való döntését 3 napon belül végre kell hajtani. Aki a jegyző birtokvitában hozott határozatát sérelmesnek tartja, a kézbesítéstől számított 15 napon belül a bíróságtól kérheti annak megváltoztatását, és amennyiben a perben rendelkezésre álló adatok alapján valószínű, hogy a határozat megváltoztatására kerül sor, a bíróság elrendelheti a birtoklás kérdésében hozott jegyzői határozat végrehajtásának felfüggesztését.

9.3. Felfüggesztés közigazgatási perekben

A közigazgatási perekre irányadó szabályok értelmében a keresetlevél beadásának a végrehajtásra nincs halasztó hatálya, azonban a felperes kérheti a végrehajtás felfüggesztését. Ha felfüggesztés iránti kérelmet már a keresetlevél tartalmazza, úgy a bíróságnak erről 8 napon belül kell határoznia. A Legfelsőbb Bíróság a 2/2006. Közigazgatási jogegységi határozatában kimondta, hogy közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perben kizárólag kérelem alapján lehet helye a végrehajtás felfüggesztésének.

Mivel a Vht. 22.§ b) pontja alapján az ügyvédi fegyelmi tanács határozatát a bíróság látja el végrehajtási záradékkal, amennyiben a közigazgatási perben a határozat végrehajtásának

bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztéséhez, figyelemmel arra is, hogy a jogesetben felhozott ügy megítélése egyszerű volt, egy tárgyaláson elbíráható volt, erre tekintettel semmi nem indokolta nyomatékosan a választottbírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

³⁸ BH2001.80.

felfüggesztésére kerül sor, úgy végrehajtást nem lehet elrendelni. A bíróság ez esetben is azt veszi figyelembe a mérlegelés körében, hogy a végrehajtás elmaradása nem okoz-e nagyobb érdeksérelmet, súlyosabb kárt a végrehajtást kérőnek, mint amilyen kárral a végrehajtást felfüggesztésének az elmaradása járna a felperesre, azaz az adósra (kötelezettre) nézve, vizsgálja továbbá, hogy a végrehajtást követően a későbbiek során az eredeti állapot helyreállítható lesz-e. A végrehajtás felfüggesztése tárgyában hozott végzés ellen külön fellebbezésnek van helye, és amennyiben a bíróság a végrehajtás felfüggesztését elrendelte, úgy ezen végzése fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható.

9.4. Felfüggesztés egyéb perekben

A fogyasztóvédelmi ügyekben a fogyasztó és a vállalkozás közötti jogvitában a békéltető testület által hozott kötelezést tartalmazó határozatot vagy ajánlást a fél - a részére történt kézbesítéstől számított 15 napon belül - keresettel megtámadhatja, és annak hatályon kívül helyezését kérheti a békéltető testület székhelye szerinti illetékes törvényszéktől. A fogyasztói jogvitában érintett vállalkozás a békéltető testület ajánlásának hatályon kívül helyezését is kérheti a részére történt kézbesítéstől számított 15 napon belül, ha az ajánlás tartalma nem felel meg a jogszabályoknak. A megindult perben a bíróság a békéltető testület kötelezést tartalmazó határozatát a fél kérelmére felfüggesztheti³⁹

A végrehajtás perben történő felfüggesztésének sajátos esete az ügyvédek elleni fegyelmi eljárásban a másodfokú fegyelmi tanács által hozott határozat felülvizsgálata iránti perben történő felfüggesztés.⁴⁰

A Magyar Állatorvosi Kamara etikai bizottságának elsőfokú etikai eljárást lezáró határozata ellen a közléstől számított 15 napon belül bírósághoz fordulhat az eljárás alá vont személy, azonban

³⁹ A fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. tv. 34.§ (6) bekezdés

⁴⁰ A fegyelmi határozattal szemben az eljárás alá vont ügyvéd, a képviselője vagy a kamara elnöke a kézbesítéstől számított 30 napon belül a közigazgatási perekre vonatkozó szabályok szerint bírósághoz fordulhat, a perre kizárólagosan illetékes a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság. (Az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. tv. 60.§ (5) bekezdés.)

a jogerős határozat ettől függetlenül végrehajtható. A perben eljáró bíróság határozhat a végrehajtás felfüggesztéséről.⁴¹

10. Összegezve:

A végrehajtandó követelések minél teljesebb körű behajtása, a hatékonyság, az időszerűség ugyanakkor az adóssal szemben igazságos, arányos és méltányos vagyoni kényszer alkalmazása olyan követelmények, melyeknek egyszerre kell érvényesülniük a végrehajtás során. Ha a polgári eljárás egyes szakaszaiban a végrehajtást gátló olyan körülmények merülnek fel, amelyekkel kapcsolatban a bíróságnak mérlegelési lehetősége van, akkor mindig körültekintően, és gondosan kell mérlegelni, hogy megakasztja-e a végrehajtást, elódázva ezzel, hogy a jogosult a jogos igényének érvényt szerezzen.

Tanulmányomban azokat az eseteket igyekeztem felvázolni, amikor a Pp. illetve egyéb jogszabályok alapján a bíróság mérlegelésétől függően helye lehet a végrehajtás felfüggesztésének, és látható, hogy egyáltalán nem mindegy az, hogy milyen eljárásban, milyen jogalapon kéri a végrehajtás felfüggesztését.

⁴¹ A Magyar Állatorvosi Kamaráról, valamint az állatorvosi szolgáltatói tevékenység végzéséről szóló 2012. évi CXXVII. tv. 30.§ (3) bekezdés

Felhasznált irodalom

- Dr. Gáspárdy László: A végrehajtási igényper In: Polgári perjog - Különös rész, Budapest, KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft., 2004. 256-264.o.
- Dr. Kengyel Miklós: A magyar polgári eljárásjog, Budapest, Osiris Kiadó, 2003.
- Dr. Kiss Daisy - Dr. Rónay Zoltán - Dr. Sántha Ágnes - Dr. Szabó Péter: Különleges perek, Budapest, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., 2006.
- Dr. Németh János - Dr. Kiss Daisy (szerk.): A polgári perrendtartás magyarázata 1. kötet, Budapest, Complex Kiadó Jogi és Üzleti Tartalomszolgáltató Kft., 2007.
- Dr. Petrik Ferenc: Polgári eljárásjog, Kommentár a gyakorlat számára II., Budapest, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., 2013.

Hivatkozott joganyag

- A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény
- A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény
- A fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. Törvény
- A választottbíráskodásról szóló 1994. évi LXXI. Törvény
- Az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény
- Az építmények tervezésével és kivitelezésével kapcsolatos egyes viták rendezésében közreműködő szervezetről, és egyes törvényeknek az építésügyi láncartozások megakadályozásával, valamint a késedelmes fizetésekkel összefüggő módosításáról szóló 2013. évi XXXIV. törvény

- A bírósági végrehajtási ügyvitelről és pénzkezelésről szóló 1/2002. (I.17.) IM rendelet
- BDT 2000.258
- EBH 2001.554
- EBH 2000.237
- BH 1996.504
- BH 2001.80
- BH 1998.536